

Državna matura – drugi put

Dragi čitatelji,

pogledajte molim vas ove “zadačiće”:

- Koji je skup realnih brojeva zadan nejednadžbama $x \leq -2$ ili $x > 3$?
- Ako je $s = \frac{1}{2}at^2$, čemu je jednako a ?
- Duljina osnovice jednakokravnog trokuta je 10 cm, duljina kraka 14 cm. Kolika je duljina visine tog trokuta?
- Duljine stranica trokuta iznose 12.5 cm, 10 cm i 8.5 cm. Duljina najduže stranice njemu sličnog trokuta iznosi 20 cm. Koliki je omjer površina zadanoga i njemu sličnoga trokuta?
- Riješite jednadžbu $\frac{2}{5}(x - 2) = \frac{1}{4}(x - 5)$.

Jednostavni, zar ne? Pa u čemu je stvar? E, ti su zadaci s ovogodišnje naše državne mature i to s **više razine**. Jest da sam odabrao četiri izrazito lagana “zadačića”, ali u istom ispitu pretežu upravo takvi. Ako se ima na umu da ovu razinu ispita iz matematike u najvećoj mjeri odabiru maturanti prirodoslovno-matematičkih gimnazija, da su to oni naši učenici koji zasigurno kane nastaviti studij na najzahtjevnijim našim fakultetima, onda se uistinu treba zamisliti. Pogledamo li malo “stare” klasifikacijske ispite, a oni pokazuju koja se razina matematičkog znanja na tim fakultetima očekuje od budućih studenata, onda se to ne može uspoređivati s višom a kamoli s nižom razinom ovogodišnje mature. Podsjećam na činjenicu da se velika većina fakulteta, uključujući i mnoge elitne, zadovoljava položenom nižom razinom, razinom koja je nešto malo pojačano osnovnoškolsko gradivo. To je najvjerojatnije razlog zbog kojeg je broj pristupnika na

nižoj razini ispita bio približno jednak lanjskom, oko 72%.

Sama zamisao o dvije razine mature ne čini mi se lošom, naprotiv. Ako smo već odlučili da svi srednjoškolci koji namjeravaju nastaviti obrazovanje, nebitno na kojoj visokoškolskoj instituciji, moraju pristupiti maturi iz matematike, onda je obazrivo prema onima koji za matematiku nemaju afiniteta ili su iz raznoraznih razloga tijekom školovanja imali ozbiljnih teškoća s učenjem matematike, provjeriti tek njihovu matematičku pismenost.

Odgovor na pitanje zbog čega je ovogodišnji ispit ipak lakši od prošlogodišnjeg, možemo samo nagađati. Možda je razlog lanjski neuspjeh koji se na neki način ipak nastojalo relativizirati, da ne upotrijebim težu riječ – prikriti. Ali problemi se u pravilu ne rješavaju sami od sebe, neće pomoći niti odgađanje njihova rješavanja. Umjesto da se hrabro upustimo u radikalne zahvate, mi se tješimo i zavaravamo te se za neuspjeh nude neuvjerljiva i nemušta obrazloženja ili, što je još gore, ne govorimo o neuspjehu.

Po ne znam koji put ponovio bih ono u što čvrsto vjerujem, a siguran sam da među vama, dragi čitatelji MiŠ-a, imam velik broj istomišljenika.

Naš školski sustav je gadno bolestan, on vapi za promjenama. Sve njegove boljke najjasnije se odražavaju u nastavi matematike. Jer matematika ne trpi improvizaciju, površnost, kampanjsko učenje. Temeljit, ustrajan i dugotrajan rad prvi su uvjet uspjeha u učenju matematike i tu nema drugog puta. Ovime nikako ne želim podcijeniti druge nastavne predmete, ali to je ipak jedan drugi svijet.

Naši mediji uporno i dosljedno posljednjih godina pišu i govore negativno o nastavi matematike, predmeta koji je crna ovca u stadu u kojem su kao sve ostale ovce bijele. Posebice su na meti nastavnici matematike koje javnost doživljava glavnim uzročnikom svih problema. Mnoge naše vrijedne kolege frustrira činjenica da njihov trud i zalaganje ne daju primjerene rezultate.

I još bih dodao. Nekidan, samo koji dan uoči mature, bio sam na kavi s kolegom koji je očajan zbog nedostatka odgovornosti svojih maturanata. Kaže, cijele godine bio im je tjedno na raspolaganju, nudio im pomoć u pripremama za taj *Ispit zrelosti*, a oni – potpuno nezainteresirani. Tek ih se nekolicina odazivala, većina se potpuno oglušila. E pa sad... Škola je svojevrsan tronožac. Jedna noga je učitelj, druga učenik a treća su noga roditelji učenika. Nema tu stabilnosti ako se taj tronožac osloni samo na jednu nogu, zna se koju.

* * *

Dodao bih ipak nekoliko riječi i o ovom broju *Miš-a*. Vjerujem, dragi čitatelji, da ste uočili kako su velik prostor zauzela izvješća o raznim aktivnostima naših vrijednih kolega. Tako možete pročitati o Festivalu matematike u Puli, o Geometrijskoj školi Stanka Bilinskog u Našicama, o "Normalnim" projektima za nadarene učenike i o e-školi za nastavnike. Nakon prvog dijela ovog uvodnika možda bi se netko mogao upitati nemaju li ti ljudi pametnijeg posla. Ali nije to baš tako jednostavno. Taj crv zvan entuzijazam neprestance vrta i ne da im mira. Zbog svih tih vrijednih ljudi pošteno je barem na ovaj način odati im priznanje. A dobro je za povijest ostaviti i neki pisani trag o tome što se događalo i izvan redovite nastave matematike u našim školama.

Na skupu u Primoštenu, o čemu također imamo kraći zapis, jedan je uvaženi kolega ustanovio kako ne postoji potpun uvid u skupove nastavnika matematike koji su u Hrvatskoj održavani tijekom godina. Čak ni u one u organizaciji nekadašnjeg Zavoda za unapređenje odgoja i obrazovanja, a danas Agencije za odgoj i obrazovanje. Nemamo potpunu dokumentaciju niti o natjecanjima, čak ni o nekadašnjim republičkim, a danas državnim. Tako je, primjerice, pokušaj da se prigodom 50. obljetnice matematičkih natjecanja u Hrvatskoj prikupe i objave zadaci s tih natjecanja bio neuspješan.

A sada, dragi moji, primirite one crve u sebi.

Do jeseni!

PS. A dobro je kako novinari iz svega naprave vijest – senzaciju: *Lana otkrila krivo rješenje iz matematike na maturi* – strši na prvoj stranici velikih dnevnih novina. Je li to pisac hoće reći kako je povjerenstvo koje je postavilo zadatke i njihova rješenja teško pogriješilo? Ako bi to bio smisao, onda smisla nema. Jer pogreška nije povukla baš nikakve loše posljedice. Pogreške nisu poželjne, ali su uvijek moguće. Pitajte me o tome.

Srdačno vaš

Pravin Dahi

